

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Соціологія TI0002BSOCI
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 – 1 семестр
Course of study / Назва спеціальності	133 Галузеве машинобудування 136 Металургія 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології 161 Хімічні технології та інженерія
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Галузеве машинобудування Металургія Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології Хімічні технології та інженерія Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти 3-ECTS Вибіркова Українська
Author / Укладач	Андрущенко Ганна Іванівна, доктор соціологічних наук, доцент, Навчально-науковий Технологічний інститут Державний університет економіки і технологій e-mail: andrushchenko83@ukr.net http://orcid0000-0002-7778-5622 моб. +380679152422
Консультації	

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / META ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – одержання загального, систематичного й цілісного уявлення про соціологію, її роль у пізнанні суспільства; формування соціологічного мислення, що дозволяє пізнавати й оцінювати соціальний світ з наукових позицій і одержувати об'єктивну інформацію.

Завдання вивчення навчальної дисципліни: теоретична підготовка студентів з вивчення основних понять соціології, її об'єкта та предмета, структури, функцій; визначення ролі особистості в сучасному суспільстві, а також дослідження становлення, розвитку і функціонування соціальних спільнот і форм їх самоорганізації (соціальних систем, соціальних структур та інститутів).

Соціологічні знання широко використовуються у менеджменті, маркетингу, соціальному управлінні для розробки і здійснення соціальних проектів і прогнозів. Отримані знання та навички можуть застосовуватися студентами у вивченні теорії соціології, соціальної структури та стратифікації, соціології соціальних змін та спеціальних і галузевих соціологій. Сприятимуть становленню у професійній діяльності та самореалізації майбутнього фахівця з відповідної спеціальності.

Дисципліна «Соціологія» передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартами вищої освіти України до відповідних спеціальностей.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Вступ до соціології.

Предмет та об'єкт вивчення соціології. Наукові дискусії навколо предмету соціології. Сутність «соціального» як ключової соціологічної категорії. Особливості соціологічного знання, рівні його формування. Методи, якими користується соціологія. Особливості соціологічного підходу до вивчення суспільства. Основні соціологічні поняття. Соціальні закони, їх класифікація. Сутність основних функцій соціології.

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології.

Погляди античних мислителів Геракліта та Демокріта. Протосоціологічні погляди Платона. Протосоціологічні погляди Арістотеля. О. Конт – засновник соціології. Еволюціоністська теорія Г. Спенсера. Марксистська соціологія, її особливості. Соціологічна концепція самогубства Е. Дюркгейма. Загальна характеристика Новітнього етапу. Теорія соціальної дії М. Вебера. Витоки української соціології, їх характерні риси. Роль М. Грушевського у розвитку соціології.

Тема 3. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура.

Суспільство як соціальна система та соціальне явище. Основні ознаки суспільства. Типологія суспільства.

Характерні особливості сучасного (постіндустріального) суспільства і, зокрема, українського. Поняття соціальної структури суспільства, її складових. Група як складова соціальної структури суспільства. Класифікація груп. Соціальні відносини, їх роль у формуванні соціальної структури. Поняття соціального інституту, його види. Соціологічне тлумачення соціальної організації, її структури. Сутність теорії соціальної стратифікації. Сутність процесу соціальної мобільності, її види.

Тема 4. Особистість у системі соціальних зв'язків.

Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. Соціальний статус та соціальна роль особистості.

Тема 5. Соціологія конфлікту.

Конфлікт як соціальне явище. Становлення та розвиток соціології конфлікту. Структура соціального конфлікту. Функції соціального конфлікту, його позитивні і негативні наслідки. Об'єктивні та суб'єктивні причини соціальних конфліктів. Основні стадії розвитку соціального конфлікту.

Тема 6. Соціологія економіки.

Предмет та об'єкт економічної соціології, її місце у загальній системі соціологічного знання. Взаємозв'язок економічної та соціальної сфер суспільства. Соціальні функції економіки. Економіка як соціальний інститут, його функції. Сутність соціального механізму економічного розвитку.

Тема 7. Соціологія праці та управління.

Предмет соціології праці та управління, його складові. Основні види соціальних процесів у трудовій сфері. Праця як соціальний процес, її види. Механізм мотивації праці. Трудова поведінка, її форми. Співвідношення понять «управління» та «керівництво». Методи та стилі керівництва.

Тема 8. Соціологія політики.

Предмет та структура соціології політики. Політика як соціальний інститут, його функції. Політичні рухи, їх типологія.

Тема 9. Соціологія сім'ї та молоді.

Сутність, предмет, об'єкт соціології молоді. Предметне поле соціології сім'ї. Основні поняття соціології молоді та соціології сім'ї. Основні етапи розвитку вітчизняної соціології молоді. Соціалізація молоді як соціальна та соціологічна проблема. Соціальний інститут сім'ї і браку. Демографічна політика. Девіантна поведінка молоді. Молодіжна субкультура. Державна молодіжна політика. Основні проблеми сучасної української молоді і сім'ї.

Тема 10. Соціологія релігії.

Предмет соціології релігії, особливості соціологічного вивчення релігії. Релігія як соціальний інститут, ефективність його функцій. Історичні типи релігійних вірувань, завдання соціології у дослідженні їхнього співіснування. Соціологічна оцінка сакралізації та секуляризації.

Тема 11. Поняття та методика проведення соціологічних досліджень

Поняття соціологічного дослідження, його завдання. Види соціологічного дослідження, їх призначення. Етапи організації соціологічного дослідження. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне спостереження, його види. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне опитування, його різновиди.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)

Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

ЗК08. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07. Здатність працювати в команді. ЗК08. Здатність працювати автономно.
Хімічні технології та інженерія	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК08. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.
Металургія	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК04. Здатність працювати в команді.
Галузеве машинобудування	ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

ФК15. Здатність обґрунтовувати вибір технічних засобів автоматизації на основі розуміння принципів їх роботи аналізу їх властивостей, призначення і технічних характеристик з урахуванням вимог до системи автоматизації і експлуатаційних умов; налагоджувати технічні засоби автоматизації та системи керування.

ФК17. Здатність обґрунтовувати вибір технічної структури та вміти розробляти прикладне програмне забезпечення для мікропроцесорних систем керування на базі локальних засобів автоматизації, промислових логічних контролерів та програмованих логічних матриць і сигнальних процесорів.

ФК20. Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень.

Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

ФК19. Усвідомлення необхідності підвищення ефективності електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування.

ФК20. Усвідомлення необхідності постійно розширювати власні знання про нові технології в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

ФК21. Здатність оперативно вживати ефективні заходи в умовах надзвичайних (аварійних) ситуацій в електроенергетичних та електромеханічних системах.

Хімічні технології та інженерія

ФК10. Здатність використовувати методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації об'єктів хімічної технології та промислової продукції.

ФК11. Здатність проектувати хімічні процеси з урахуванням технічних, законодавчих та екологічних обмежень.

ФК16. Здатність оформлювати технічну документацію, згідно з чинними вимогами.

Металургія

ФК16. Здатність застосовувати системний підхід до вирішення проблем металургії.

ФК18. Критичне осмислення наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів, необхідних для професійної діяльності в сфері металургії.

ФК31. Усвідомлення вимог до діяльності в сфері спеціалізації, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку.

Галузеве машинобудування

ФК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФК7. Здатність приймати ефективні рішення щодо вибору конструкційних матеріалів, обладнання, процесів та поєднувати теорію і практику для розв'язування інженерного завдання.

ФК8. Здатність реалізовувати творчий та інноваційний потенціал у проєктних розробках в сфері галузевого машинобудування.

Програмні результати навчання(ПРН)

Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

ПРН010. Вміти обґрунтовувати вибір структури та розробляти прикладне програмне забезпечення для мікропроцесорних систем управління на базі локальних засобів автоматизації, промислових логічних контролерів та програмованих логічних матриць і сигнальних процесорів.

ПРН013. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРН014. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

ПРН10. Знаходити необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах інформації, оцінювати її релевантність та достовірність.

ПРН14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПРН15. Розуміти та демонструвати добру професійну, соціальну та емоційну поведінку, дотримуватись здорового способу життя.

Хімічні технології та інженерія

ПРН09. Забезпечувати безпеку персоналу та навколишнього середовища під час професійної діяльності у сфері хімічної інженерії.

ПРН10. Обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефхівцями, аргументувати власну позицію.

ПРН12. Розуміти принципи права і правові засади професійної діяльності.

Металургія

ПРН07. Вміння здійснювати пошук літератури, консультуватися і критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації з метою детального вивчення і дослідження інженерних питань відповідно до спеціалізації.

ПРН12. Вміння демонструвати розуміння проблем здоров'я, безпеки і правових питань та відповідних обов'язків згідно із спеціалізацією, соціальних та екологічних наслідків технічних рішень, відповідальності та обов'язків щодо дотримання кодексу професійної етики і норм інженерної практики.

ПРН17. Вміння брати на себе відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

Галузеве машинобудування

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН6. Відшукувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН10. Розуміти проблеми охорони праці та правові аспекти інженерної діяльності у галузевому машинобудуванні, навички прогнозування соціальних й екологічних наслідків реалізації технічних завдань.

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація, відеокурси)
I тиждень	Тема 1. Вступ до соціології. 1.1. Предмет та об'єкт вивчення соціології. Наукові дискусії навколо предмету соціології. 1.2. Сутність «соціального» як ключової соціологічної категорії. 1.3. Особливості соціологічного знання, рівні його формування. 1.4. Методи, якими користується соціологія. Особливості соціологічного підходу до вивчення суспільства. 1.5. Основні соціологічні поняття. 1.6. Соціальні закони, їх класифікація. 1.7. Сутність основних функцій соціології.	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 7, 8, 12; додаткова 2, 4, 5.
		Практичне заняття, (2 год), F2F	1. Походження поняття «соціологія». 2. Підходи соціологів до розуміння поняття «соціальне». 3. Фундаментальні соціологічні теорії. 4. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня). 5. Основні групи методів у соціології. 6. Сутність понять «соціальні відносини», «соціальне явище», «соціальний процес», «соціальний закон», їх взаємозв'язок. 7. Закон соціального порівняння, закон вільного часу, закон піднесення потреб, закон великих чисел.
II, III тижні	Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології. 2.1. Погляди античних мислителів Геракліта та Демокріта. 2.2. Протосоціологічні погляди Платона. 2.3. Протосоціологічні погляди Арістотеля. 2.4. О. Конт – засновник соціології. 2.5. Еволюціоністська теорія Г. Спенсера. 2.6. Марксистська соціологія, її особливості. 2.7. Соціологічна концепція самогубства Е. Дюркгейма. 2.8. Загальна характеристика Новітнього етапу. 2.9. Теорія соціальної дії М. Вебера. 2.10. Витоки української соціології, їх характерні риси. 2.11. Роль М. Грушевського у розвитку соціології.	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 5; додаткова 2.
		Практичне заняття, (2 год), F2F	Заняття 1. 1. Наукові думки античних мислителів (Геракліт, Демокріт, Платон, Арістотель). 2. Соціологічне розуміння суспільства філософами середньовіччя (А. Августин, А. Данте, Ф. Петрарка, Б. Спіноза). 3. Протосоціологічні погляди доби Відродження (Т. Мор, Т. Компанелла, Н. Макіавеллі, Ф. Бекон, Ж. Боден). 4. Соціологічна думка епохи Просвітництва (Ж. Мельє, Мореллі, Л. М. Дешан та ін.). 5. Передумови появи і етапи розвитку офіційної соціології. 6. Емпірична соціологія. 7. Функціоналістська соціологія. 8. Конфліктологічні теорії. 9. Символічний інтеракціонізм (взаємодія).
			Заняття 2. 1. Витоки української соціології, її характерні риси. 2. Визначні пам'ятки соціальної думки Київської Русі. 3. Козацьке суспільство за часів гетьманства Б. Хмельницького. 4. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток соціальної думки України у XVII-XVIII ст. 5. Погляди провідних сучасних українських соціологів.

IV тиждень	Тема 3. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура. 3.1. Суспільство як соціальна система та соціальне явище. 3.2. Основні ознаки суспільства. 3.3. Типологія суспільства. 3.4. Поняття соціальної структури суспільства, її складових. 3.5. Група як складова соціальної структури суспільства. Класифікація груп. 3.6. Поняття соціального інституту, його види. 3.7. Соціологічне тлумачення соціальної організації, її структури. 3.8. Сутність теорії соціальної стратифікації. 3.9. Сутність процесу соціальної мобільності, її види.	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна 5, 6, 11, 13; додаткова 6, 9, 10, 11.
		Практичне заняття, (2 год), F2F	1. Суспільство як соціальна система та соціальне явище. 2. Основні ознаки суспільства. 3. Типологія суспільства. 4. Поняття соціальної структури суспільства, її складових. 5. Група як складова соціальної структури суспільства. Класифікація груп. 6. Поняття соціального інституту, його види. 7. Соціологічне тлумачення соціальної організації, її структури. 8. Сутність теорії соціальної стратифікації. 9. Сутність процесу соціальної мобільності, її види.
V, VI тижні	Тема 4. Особистість у системі соціальних зв'язків. 4.1. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. 4.2. Соціальний статус та соціальна роль особистості.	Лекція, (1 год), F2F	Опрацювання літератури з тем 4, 5: основна 1, 2, 6, 9, 12; додаткова 1.
		Практичне заняття, (1 год), F2F	1. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. 2. Становлення та розвиток соціології конфлікту. 3. Структура соціального конфлікту. 4. Функції соціального конфлікту, його позитивні і негативні наслідки 5. Об'єктивні та суб'єктивні причини соціальних конфліктів. 6. Основні стадії розвитку соціального конфлікту.
VI, VII, VIII тижні	Тема 5. Соціологія конфлікту. 5.1. Конфлікт як соціальне явище. 5.2. Становлення та розвиток соціології конфлікту. 5.3. Структура соціального конфлікту. 5.4. Функції соціального конфлікту, його позитивні і негативні наслідки. 5.5. Об'єктивні та суб'єктивні причини соціальних конфліктів. 5.6. Основні стадії розвитку соціального конфлікту.	Лекція, (1 год), F2F	Опрацювання літератури з тем 6, 7: основна 1, 3, 9, 14. Додаткова 8, 13.
		Практичне заняття, (1 год), F2F	
	Тема 7. Соціологія праці та управління. 7.1. Предмет соціології праці та управління, його складові.	Лекція, (1 год), F2F	4. Предмет соціології праці та управління, його складові. 5. Праця як соціальний процес, її види.

	<p>7.2. Основні види соціальних процесів у трудовій сфері. 7.3. Праця як соціальний процес, її види. Механізм мотивації праці. 7.4. Трудова поведінка, її форми. 7.5. Співвідношення понять "управління" та "керівництво". 7.6. Методи та стилі керівництва.</p>	<p>Практичне заняття, (1 год), F2F</p>	<p>6. Механізм мотивації праці. 7. Трудова поведінка, її форми. 8. Співвідношення понять "управління" та "керівництво". Методи та стилі керівництва.</p>
VII, IX, X тижні	<p>Тема 8. Соціологія політики. 8.1. Предмет та структура соціології політики. 8.2. Політика як соціальний інститут, його функції. 8.3. Політичні рухи, їх типологія.</p>	<p>Лекція, (1 год), F2F</p> <p>Практичне заняття, (1 год), F2F</p>	<p>Опрацювання літератури з тем 8, 9: основна 1-3, 11; додаткова 1, 3.</p> <p>1. Предмет та структура соціології політики. 2. Політика як соціальний інститут, його функції. 3. Політичні рухи, їх типологія. 4. Соціальна сутність сім'ї. 5. Класифікація сімейно-шлюбних відносин. 6. Проблеми розвитку сучасної сім'ї. 7. Майбутнє сім'ї. 8. Сутність, предмет, об'єкт, функції соціології молоді. 9. Основні поняття соціології молоді.</p>
	<p>Тема 9. Соціологія сім'ї та молоді. 9.1. Соціальна сутність сім'ї. 9.2. Класифікація сімейно-шлюбних відносин. 9.3. Проблеми розвитку сучасної сім'ї. 9.4. Майбутнє сім'ї. 9.5. Сутність, предмет, об'єкт, функції соціології молоді. 9.6. Основні поняття соціології молоді.</p>	<p>Лекція, (2 год), F2F</p> <p>Практичне заняття, (2 год), F2F</p>	
VIII, XI, XII тижні	<p>Тема 10. Соціологія релігії. 10.1. Предмет соціології релігії, особливості соціологічного вивчення релігії. 10.2. Релігія як соціальний інститут, ефективність його функцій. 10.3. Історичні типи релігійних вірувань, завдання соціології у дослідженні їхнього співіснування. 10.4. Соціологічна оцінка сакралізації та секуляризації.</p>	<p>Лекція, (1 год), F2F</p> <p>Практичне заняття, (1 год), F2F</p>	<p>Опрацювання літератури з тем 10, 11: основна 2, 3, 4, 6, 15; додаткова 2, 5, 7.</p> <p>1. Предмет соціології релігії, особливості соціологічного вивчення релігії. 2. Релігія як соціальний інститут, ефективність його функцій. 3. Історичні типи релігійних вірувань, завдання соціології у дослідженні їхнього співіснування. 4. Соціологічна оцінка сакралізації та секуляризації. 5. Поняття соціологічного дослідження, його завдання. 6. Види соціологічного дослідження, їх призначення. 7. Етапи організації соціологічного дослідження. 8. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне спостереження, його види. 9. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне опитування, його різновиди.</p>
	<p>Тема 11. Поняття та методика проведення соціологічних досліджень. 11.1. Поняття соціологічного дослідження, його завдання. 11.2. Види соціологічного дослідження, їх призначення. 11.3. Етапи організації соціологічного дослідження. 11.4. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне спостереження, його види. 11.5. Методи збирання соціологічної інформації: соціологічне опитування, його різновиди.</p>	<p>Лекція, (2 год), F2F</p> <p>Практичне заняття, (2 год), F2F</p>	

Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE у наступних:

1. Методичні рекомендації до лекційних занять з курсу «Економіка підприємства».
2. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з курсу «Економіка підприємства».

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. Вид. 2, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навчальний посібник. – К., 2010.
3. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: Навчальний посібник. - К., 1999.
4. Панина Н.В. Технологія соціологічного дослідження (курс лекцій). - К.: Ін-т соціології НАН України, 2001.- 277 с.
5. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства. – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 326 с.
6. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму/ [О.Г.Злобіна, М.О.Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.]; за наук.ред. О.Г.Злобіної. — Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. – 276 с.
7. Соціологія: навчальний посібник. / За ред. С. О. Макеєва. – К., 2003.
8. Соціологія: Підручник /За ред. В.Г. Городяненка. К., 2002.
9. Спеціальні та галузеві соціології. - К.: Каравела, 2003. – 304 с.
10. Степаненко В.П. Громадянське суспільство: дискурси і практики / Віктор Степаненко. — К.: Ін-т соціології НАН України, 2015. — 420 с.
11. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 3 (17) / Головні редактори д.е.н. В.М.Ворона, д.соц.н. М.О.Шульга. – Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. – 550 с.: Розділ 1; Розділ 2; Розділ 3.
12. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій: підручник. - Львів, 2003.
13. Качество жизни населения Украины в зеркале социологии / Под общей ред. академика НАН Украины В.М.Вороны, докт. филос. наук, проф. Е.И.Суименко. – К. : Институт социологии НАН Украины, 2012. – 211 с.
14. Экономическая культура населения Украины / Под ред. академика НАН Украины В.М.Вороны, д-ра филос. наук, профессора Е.И.Суименко. — К.: Институт социологии НАН Украины, 2008. — 316 с
15. Ядов В.А. Социологическое исследование: Методология, программа, методы. Самара, 1995.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Вишняк О.І. Електоральна соціологія: історія, теорія, методи. - К.: Ін-т соціології НАНУ, 2000.
2. Гідденс Е. Соціологія. Пер. з англ. К., 1999.
3. Городяненко В. «Соціологія політики», «Політична соціологія» або «Соціологія політичної сфери»? (Історіографія проблеми) // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2003. - № 1. - С. 167-185.
4. Дюркгейм. Е. Социология, ее предмет, метод, предназначение. М., 1995.
5. К дискуссии о предмете// Социологические исследования. 1991, №7, 9, 11.Классовое общество. Теория и эмпирические реалии. - К.: Институт социологии НАН Украины, 2003. – 258 с.
6. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. – Львів, 2007.
7. Костенко Н., Иванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики: Монографія. - К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.
8. Хоронжий А.Г. Основи економічної соціології / Вісник Львівської комерційної академії. Львів, 2001.
9. Арутюнян Ю. О. О трансформации социальной структуры постсоветских наций // Социологические исследования. 1998. №4.
10. Гидденс Е. Стратификация и социальная структура //Социологические исследования. 1992. №9,11.
11. Илькин В.И. Основные контуры системы социальной стратификации общества // Рубеж. 1991. №1.
12. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. М., 2006.
13. Удальцова М.В. Социология управления: Учебник для вузов. М., Новосибирск. 2002.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціації (<http://www.sau.kiev.ua/reference.html>, <http://www.sau-kiev.org.ua/>, <http://rosa.socio.msu.ru/>, <http://www.europeansociology.org/>, <http://www.asanet.org/>).
2. Електронні журнали, форуми (<http://forum.gfk.ru/>).
3. Клуби (<http://www.gorod.org.ru/>, <http://club.fom.ru/>).
4. Статистичні бюлетені, бази даних соціологічної інформації.
5. Пошук соціологічної літератури: <http://www.soc.univ.kiev.ua/LIB/OUT/>

6. Інтернет-ресурси зі статистичною інформацією (держкомстат, облстат, бюро статистичної інформації):
<http://www.ukrstat.gov.ua/>, <http://www.ukrcensus.gov.ua/>, <http://www.gks.ru/>, <http://www.worldstat.org>,
<http://www.cvk.gov.ua/>, CIA factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> та інші).
7. Банки даних соціологічних опитувань: <http://www.europeansocialsurvey.org/>,
<http://www.cessda.org/accessing/catalogue/>.
8. Інші ресурси http://www.cessda.org/related/other_archives/.

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Інформаційно-змістовне наповнення понять «соціальна довіра», «узагальнена довіра» та «інституціональна довіра»: соціологічний аналіз // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: зб. наук. праць / гол. ред. Я. В. Зоська. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. – Вип. 69 – 70. – С. 7 – 14.
2. Соціологічний аспект вивчення довіри на міжособистісному рівні соціальності // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: збірник наук. праць / гол. ред. Я.В. Зоська. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016.– Вип. 71.– С. 6 – 14.
3. Соціологічний аналіз даних емпіричних досліджень рівня довіри українського суспільства до об'єктів різних соціальних рівнів // Науковий вісник Мукачівського державного університету: збірник наук. праць / ред. кол.: Т.В. Черничко [та ін.]. – Мукачево: МДУ, 2017. – Вип. 1 (7). – С. 117 – 125. (Серія «Економіка»).
4. Andrushchenko H., Shandova N., Hbur Z., Yavorska N., Parshyna O. Enterprise competitiveness management by introducing virtual reality technologies // Academy of Strategic Management Journal. – Лондон, Великобританія, 2019. – Т. 18. Спец. Вип. 1. – Режим доступу:
<https://www.abacademies.org/articles/Enterprise-competitiveness-management-by-introducing-virtual-reality-technologies-1939-6104-18-SI-1-448.pdf> - входить до SCOPUS.
5. Андрущенко Г. І. Кредитні відносини в українському суспільстві: сутність та роль у системі управління соціальною сферою // Торгівля і ринок України : тематичний зб. наук. праць / гол. ред.: Слободянюк Н. О. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2019. – Вип. 2(46). – С. 98 – 107.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна «Соціологія» - це вибіркова дисципліна, яка входить до циклу дисциплін загальної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» для спеціальностей 136 Металургія, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 151 Автоматизація та комп'ютерно інтегровані технології, 133 Галузеве машинобудування, 161 Хімічні технології та інженерія.

Вивчення дисципліни «Соціологія» повинно забезпечити підготовку студентів для майбутньої самостійної практичної роботи на підприємствах на основі опанування наукових підходів до вирішення соціальних проблем з організації колективної діяльності. Вивчення дисципліни є необхідним підґрунтям для опанування суміжних навчальних дисциплін, зокрема «Філософія», «Політологія». Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	4
Практичні	-	4
Семінари	16	-
Самостійна робота студента (СРС)	58	82
Індивідуально-консультаційна робота (ІКР)	-	-
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	100	100
оцінювання під час аудиторних занять	40	20
виконання контрольних (модульних) робіт	40	40
виконання і захист завдань самостійної роботи	20	40
науково-дослідницька робота	-	-
Підсумковий контроль (диф.залик)	-	-
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59		FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсів проекту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою практичні завдання;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичних завдань, практичні вправи);
- пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- метод проблемного викладу;
- дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

MOODLE – міжнародна освітня платформа для організації та проведення навчального процесу

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

[Coursera](#) – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

[EdX](#) – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

[Prometheus](#) — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Політика щодо академічної доброчесності в Державному університеті економіки і технологій регламентується Положенням про академічну доброчесність (Затверджено вченою радою ДУЕТ, Протокол №5 від 28.01.2021 р.)

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри управління бізнесом Державного університету економіки і технологій - протокол №17 від 21.06.2022 року

Укладач

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою управління бізнесом

Протокол № 17 від 21 червня 2022 року

В.о. завідувача кафедри

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Ганна АНДРУЩЕНКО

Тетяна ПЕТРИШИНА

Валентин ОРЛОВ